

KOMMUNE KUJALLEQ

POSTBOKS 514 · 3920 Qaqortoq

Råstofstyrelsen
Postboks 930
3900 Nuuk

bmp@nanoq.gl

ULLOQ
DATO

02-12-2013

J. NR.
J. NR.

IMMIKKOORTORTAQARFIK
FORVALTNING

Borgmesteren

ALL. NR.
BREV NR.

13-1-469

Tanbreez høringssvar

Hermed fremsendes Kommune Kujalleqs høringssvar vedr. Tanbreez.

Med Venlig Hilsen

Jørgen Wæver Johansen
Borgmester

KOMMUNE KUJALLEQ

POSTBOKS 514, 3920 QAQORTOQ

Til Økonomiudvalget.
(bidrag til samlet høringssvar)

ULLOQ
DATO
2. december 2013

J. NR.

IMMIKKOORTORTAQARFIK
FORVALTNING for BOLIG, TEKNIK og MILJØ

ALL. NR.
BREV NR.
13-501-

Høringssvar vedrørende ansøgning fra Tanbreez Inc. om udnyttelsestilladelse.

Kommune Kujalleq har modtaget Råstofdirektoratets anmodning om udtalelse vedrørende ansøgning fra Tanbreez Inc. om udnyttelsestilladelse til forekomsten af REE i Kringlerne i Kommune Kujalleq, under Licens 2006/04.

Kommune Kujalleq har gennemgået det tilsendte høringsmateriale vedr. Tanbreez ansøgning om udvindingstilladelse i Kringlerne under Licens 2006/04. Materialet omfatter som foreskrevet i Råstofloven en vurdering af de miljømæssige konsekvenser af projektet (VVM) og en Vurdering af projektets samfundsmæssige bæredygtighed (VSB).

Teknisk forvaltning har gennemgået VVM'en i samarbejde med råstofgruppen under Kanukoka. Og har endvidere deltaget på høringsmødet i Qaqortoq.

Kommunen ser generelt positivt på den økonomiske fremgang et sådant mineprojekt må forventes at få. Projektet forventes at bidrage væsentligt til den kommunale økonomi idet der i tilknytning både til selve minen, og til udvikling af det lokale erhvervsliv forventes en generel stigning i aktivitetsniveauet og dermed en positiv effekt på beskæftigelsen.

Bemærkninger til VVM-rapport med tilhørende bilag.

Hovedrapporten indledes med en beskrivelse af projektet, der giver et godt overblik over projektets elementer og udformning.

Overordnet virker det ikke-tekniske resumé af Tanbreez-rapporten overskueligt og letlæseligt og indeholder et dækkende billede af de miljøkonsekvenser projektet kan få.

Deponering af tailings

Selskabet belyser i VVM-rapporten udelukkende deponering af tailings i Fostersø. Alternativer som f.eks. tørdeponering er ikke tilstrækkeligt undersøgt og beskrevet. På borgermødet blev der udtrykt håb om, at minen vil bestå i rigtig mange år, men der er ikke beskrevet noget om alternative deponeringsmuligheder når Fostersø engang bliver fyldt op.

I tabel 9-6 fremgår det at koncentrationen af metaller i Fostersø vil stige fra år 1 til år 5, men at der herefter ikke vil ske yderligere forøgelse af forureningen. Dette forekommer ud fra en

almindelig logisk betragtning ikke sandsynligt, men bør belyses eller uddybes hvorledes dette kan lade sig gøre.

Støv:

Kommunen mener, at støv fra mineområdet, ikke giver anledning til bekymringer. Dette på baggrund af, at støvet vil lægge sig i områder, der hverken er beboet eller bruges til fårehold.

Affaldshåndtering

S.30 Kommunerne undrer sig over, at der henvises til Kommuneqarfik Sermersooqs affaldshandlingsplan, når projektet er placeret i Kommune Kujalleq. I så fald mangler en beskrivelse af årsagerne til dette valg, og det vil under alle omstændigheder være et krav at der inddrages en analyse af affaldshåndteringsmulighederne i Kommune Kujalleq. Kommune Kujalleq har nye affaldsregulativer i høring, som netop bygger på Sermersooqs.

Afslutningsvis skal det påpeges, at der kun foreligger en foreløbig nedlukningsplan. Kommunen forudsætter, at der inden minen etableres, udarbejdes og godkendes en egentlig nedlukningsplan. Kommunen bør blive inddraget i arbejdet med den endelige nedlukningsplan.

Venlig hilsen

Leif Baadh
Teknisk forvaltning

Tusarniaanermut akissut

1 Imai

1	IMAI.....	1
2	PILERSAARUSIORNEQ PILLUGU KOMMUNE KUJALLIUP OQAASEQAATAI.....	1
3	KOMMUNE KUJALLIUP ANGUNIAGAANUT PINGAARNERNUT AATSITASSARSIORNERUP ILUAQUTANERA	2
4	AATSITASSARSIORFIUP KUJATAANI ANINGAASARSIORNERMUT SUNNIUTISSAI.....	3
5	AATSITASSARSIORFIK KOMMUNIMI SULIFFEQARFINIKKUT ILINNIARSIMASSUTSIKKULLU INERIARTORNERMUT AALLARNISAATITUT	5
6	AATSITASSARSIORFIUP KUJATAANI INUUSSUTISSARSIORNERUP INERIARTORNERANUT SUNNIUTISSAI	6
7	KOMMUNIMI ATTAVEQAATEQARNERUP INERIARTORTINNEQARNERANI NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT, KOMMUNIP AATSITASSARSIOQATIGIIFIULLU SULEQATIGIINNERAT	7
8	INUNNIK SULLISSIVINNI SULIASSAT ILUNGERSUNARNERULERNISSAAT PILLUGU ISUMALIUTERSUUTIT PIUMASAQAATILLU – TASSANI NAALAGAAFFIMMI, NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSANI AAMMALU KOMMUNIMI SULLISSIVINNI.	8
9	AVATANGIISINUT SUNNIUTISSAT SULINERMILU AJUTOORSINNAANEQ PILLUGU ISUMALIUTERSUUTIT	8
10	KOMMUNIMI INNUTTAASUNUT PAASINARTUMIK PITSAASUMILLU ATTAVEQARTARNISSAMIK PIUMASAQAAT.	8

2 Pilersaarusionerq pillugu Kommune Kujalliup oqaaseqaatai

Kommune Kujalleq isumaqarpoq piiaanissamut akuersissuteqartoqartinnagu kujataani innuttaasut, inuussutissarsiutinik ingerlatallit aammalu kommunimi oqartussat pitsaasumik attaveqarfigineqarnissaat aatsitassarsiortunut kujataamiunullu pingaaruteqartoq. Attuumassuteqartut tamarmik akuersissutigisariaqarpaat attaveqarnikkut isummersornerit isornartorsiunerillu pinngortarmata. Kommunip anguniagaa tassaaavoq innuttaasunut tamanut attaveqarneq pitsanngorsassallugu.

Kommune Kujalliup oqaatigiumavaa nuannaarutigigamiuk Inuiaqatigiinnut Sunniutissanik Naliliinerit suliarineqartarnerannut najoqqutassat pitsanngorsarnissaat Namminersorlutik Oqartussat eqqarsaatigimassuk. Pitsanngorsaanerit tamakkua mmasumik pisariaqarput aammalu kikkut attuumassuteqarsinnaasut tamaasa peqatigalugit pisariaqarlutik. Kommune Kujalleq suliami tamatumani peqataalluarnissaminik kissaateqarpoq.

Kommune Kujalleq isumaqarpoq aatsitassarsiornerit inuiaqatigiinnut sunniutissaannik nalunaarusiat tassaalersimasut suliaqatsiarsimanermik takutitsiniutaannaat, tassaajunnaarsimallutillu suliariniakkap ineriartortinneqarnerani periarfissanik ataatsimoorussanik tamanik siuarsaaniarfiusut aammalu ajornartorsiorfiusinnaasunik sunilluunniit qulaajaaffiusussat. Tamatumunnga atatillugu Namminersorlutik Oqartussat isumaliutigisariaqarpaat siunnersortit inuiaqatigiinnut sunniutissanik nalilersuisuusut akuersisummik peqatarnissaat taamaalillutillu inuiaqatigiinni kalaallini inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik ilisimasaqarluartut siunnersortaasarnissaat ilaatigut qularnaassallugu.

Inuiaqatigiinnut sunniutissanik nalunaarusiaq inuiaqatigiit aatsitassarsiorfiullu akornanni suleqatigiinnissami periarfissanik arlalippassuusinnaasunik amigartumik saqqummiussisimavoq. Tusarniaanermi akissutini ukunani amigaatit saqqummiunniarneqarput.

3 Kommune Kujalliup anguniagaanut pingaarnernut aatsitassarsiornerup iluaqutaanera

Kommune Kujalleq isumaqarpoq Tanbreezip aatsitassarsiornera kommunimi aatsitassarsiornerit allat peqatigalugit Kujataanuinnaanngitsoq aammali Kalaallit Nunaata tamarmi ineriartorterneranut pingaarutilerujussuussasoq. Inuiaqatigiinnut Sunniutissanik Naliliinerit aammalu Avatangiisinut Sunniutissanik Naliliinerit tusarniaassutigineqarnerat manna atorlugu Kommune Kujalliup naatsorsuutigaa kujataamiunut isumaqatiginninniarnert attaveqarnerillu annertunerulersinneqassasut.

Kommune Kujalleq tassunga atatillugu pilersaarusiornermut sukumiinerusumut piareersalerpoq, tamatumanilu kujataamiut aatsitassarsiorfiullu pitsaanerpaamik suleqatigiinnissaat eqqarsaatigalugu inuiaqatigiinnut tunngassuteqartut tamakkerlutik nalilersorneqartassallutik.

Kommunimi *inukilliartorneq* ukiuni makkunani Kommune Kujallermit nalaanneqarsimavoq. Inuussutissarsiutit siuariartuutaasussat nutaat aammalu suliassaqarfinnik inissiisarneq naligiinnerusoq kujataata inuttusiartoqqilernissaanut pingaaruteqartussaapput.

Inuussutissarsiutit suliart allarpassuit assignagit pisuussutiniq uumaatsunik piujuartitsineq tunngavigalugu ineriartortitsinerup tunngavissaasoq tassaavoq qularnaassallugu aatsitassarsiornerit ataatsimut kingunerisattut piiiaffiup eqqaa ingerlalluortoq qimanneqassasoq aammalu aatsitassarsiorneq unikkaluarpalluunniit aningaasarsiornikkut siumukarneq ingerlaannassasoq. Tamatumuunakkut aatsitassarsiornerup piujuartitsinissamik anguniakkap marloqiusaasup anguniagai tamakkerlugit angussavai, soorlu Brundtlandip nalunaarusiaani ima aalajangerneqarsimasoq: Massakkut ineriartornissamik pisariaqartitaannaanngitsut, aammalu siunissami ineriartortinnermut tunngaviusussaajumaartut.¹

¹ Piujuartitsinissamik tunngaveqarluni ineriartortitsinerup suussusianik Brundtlandip nalunaarusiaata oqaatiginninnera " Piujuartitsilluni ineriartortitsineq tassaaginnanngilaq suut tamarmik oqimaaqatigiiffiat, tassaanerullunili pisuussutiniq atuinerup, aningaasaliisarnermik aqutsinerup, teknikkikkut ineriartortinnerup aammalu inuiaqatigiit aqqissugaanerisa allanngortinneqarnerat siunissami massakkullu pisariaqartitanut naapertuuttussanngorlugit.

Aatsitassarsiorfinni, soorlu Tanbreezip aatsitassarsiorfiani ineriartornermut aningaasatigullu siumukarnermut periarfissat atorluarneqarnissaannut tunngavissanik pilersitsinissaq Kommune Kujalliup pingaarnertut akisussaaffigaa, tamannali aatsaat iluatsinneqarsinnaavoq aatsitassarsioqatigiiffik aammalu Namminersorlutik Oqartussat iluatsinissamut tunngavissamut tassunga tapersersueqataappata.

Aatsitassarsiornerit, taakkunanngalu Tanbreez piviusunngornissamut qaninnerpaajuvoq, tamarmik ima annertussuseqassapput suliaat kujataani *inuussutissarsiutitigut ineriartornermut* tunngaviliisussanngussallutik taamalu Kommunimi innuttaasut sulisinnaasut tamarmik suliffissaqalersinnaassallutik. Kommunimi inuussutissarsiutini pioreersuni nutaamik siumukalernissaq kisimi pineqanngilaq aammalu suliffeqarfinnik aatsitassarsiorfik unikkaluarpalluunniit Kommune Kujallermi nunaqqatigiit akornanni suliffissaqartitsuaannartussanik pilersitsinissamut tunngavissanik pilersitsisoqassalluni.

Namminersorlutik Oqartussani ingerlatseqatigiiffiit ineriartortitsiniarfiusut minnerunngitsumillu aatsitassarsioqatigiiffiit taakkulu sullissisui suleqatigalugit kujataani inuussutissarsiutinik ingerlatallit aatsitassarsiulernissani atorluarneqarnerpaanissaannut tunngavissiulernissamut Kommune Kujalleq qilanaarpoq. Tassunga atatillugu Kommune Kujalleq isumaqarpoq anguniakkamut tassunga tapersersuisuusussamik ineriartortitsinermit aningaasaateqarfiliortoqartariaqartoq.

Kommune Kujallermi *suliffeqarnikkut* ineriartortitsinermi siunertaasoq tassaavoq innuttaasut *ilinniarsimassusiata* qaffassarneratigut tamakkiisumillu suliffissaqartitsinikkut sulisussat nunaqavissut sapinngisamik akissarsiatigut pissarsinerpaajunissaannut tunngavissanik pilersitsissalluni. Tamakkiisumik suliffissaqartitsineq innuttaasullu ilinniarsimassusiata qaffassarnissaa nunaqqatigiikkuutaat ineriartornerannut pingaarutilerujussuupput. Taamaammat anguniakkat taakku piffissami ungasinngitsumi anguniarlugit aatsitassarsiorfiit qanoq peqataasinnaanerata tamakkiisumik isiginiarneqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Nunaqqatigiikkuutaat ineriartorneranni toqqammavissaq pingaartoq tassaavoq *attaveqaateqarneq*, tassanilu aamma *nukissamik pilersuineq*. Aatsitassarsiornerit siunissami attaveqaateqarnerup pilersuinerullu qanoq ineriartorteqqinneqarnissaannut pingaarutilerujussuupput. Tamatumani pineqarput silaannakkut angallannerit, imaatigut angallannerit, aatsitassarsiorfimmut aqquserniortoqarsinnaanera kiisalu nukimmik pilersuineq aammalu aatsitassarsiorfimmi akuiaavimmilu eqqagassalerineq. Kommune Kujalliup kissaatigaa periarfissat taakku sukumiinerusumik qulaajarneqassasut aammalu piiaanissamik akuersissut tunniunneqartinnagu isumaqatigiinniutigineqassasut. Kommunip tungaaniit aatsitassarsiorfiup Qaqortullu akornanni aqquserniortoqarnissaa soqutigeqaarput, aamma ajornanngippat illoqarifmimi taaneqartumi mittarfiliornermut atatillugu.

4 Aatsitassarsiorfiup kujataani aningaasarsiornermut sunniutissai

Aatsitassarsiorniartoqartillugu nalornissutaasartoq annertooq tassaavoq aatsitassarsioqatigiiffiit aatsitassarsiornermut isumaqatigiissutitigut inuiaqatigiit kalaallit pissarsiaannit annerujussuarmik pissarsissanersut. Taamaammat paasissutissat tamakku ima ingerlateqqinneqartariaqarput

isumaqatigiissutit illuatungeriinnut tamanut iluaqutaassusiat tamanit tutsuigineqarsinnaangorlugu. Amerlanerit ilisimalluarpaat amerlasuunik aningaasaliineq aningaasaliisuusunut annertuumik sapiiserfiusarmat. Aammalu aningaasaliissutit ima amerlassuseqartarput Kalaallit Nunaata nammineerluni aningaasaliissutigisinnaanagit. Aammattaaq aatsitassarsiorfinni aningaasaliissutit iluanaarutiginiarnerat sivisusarpoq. Pissutsit tamakku erseqqissumik oqaatigineqarpata kikkut attuumassuteqartut tamarmik takusinnaassavaat aningaasaliissutit aatsitassarsiorneranut aningaasaliinissamut kajumissuseqassagunik aatsitassarsiornerniit annertuumik iluanaaruteqartariaqartut. Kalaallit Nunaannut aamma pingaaruteqarpoq aatsitassarsiornermiit inuiaqatigiit iluanaarutaat ima amerlassuseqassasut suliani assingusuni nunat allat pissarsiarisartagaannut sanilliullugit akuersaarneqarsinnaassallutik.

Naatsorsuinerit taaneqareersut paasissutissani tusarniaanermi atorineqartuni ilanngunneqanngillat. Tamanna Kommune Kujallip ajornartorsiutaasutut isigaa misilittakkammi takutereermassuk paasissutissat tamakku isumaqatigiissutigineqarsimasut pitsaassusiinik nunaqqatigiikkuutaat naliliineranni tunngaviulluartaat. Tamakku Tanbreezip suliaata inuiaqatigiinnut sunniutissaanik naliliinerami amigaataanerat Kommune Kujallip takutissavaa.

Pissutsit tamakku ersersinneqassappata saffiussat eudialytsimiittut silarsuarmi akii aammalu akit tamakku siunissami qanoq allanngoriartussangatinneqarnerat ersersinneqartariaqarpoq.

Allassimavoq akilersinnaassutsimik misissuinerup nalaani Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aammalu aatsitassarsioqatigiiffik isumaqatigiinniarsimasut akuiaaviup Kalaallit Nunaata avataanut inissinneqarnissaa pillugu. Apeqqutip taassuma ammalluinnartumik sammineqarnissaa Kommune Kujallip kissaatigaa, taamaammallu apeqqut taanna inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinerami qulaajarluarneqarsimasariaqarpoq. Apeqqut taannarpiaq Kujataani pisuussutiniq uumaatsunik atuinerup inuiaqatigiinni piujuartitsineramik nassataqarneranut attuumassutilerujussuutut Kommune Kujallip isigaa. Suliffissat isertitallu amerlanersaasa nunani allani pissarsiarineqarnissaat kommunimiit tapersersunngilarput. Tamanna akuersaarneqarsinnaangilaq. Tassunaga atatillugu namminersorlutik oqartussat sakkortuumik kajumissaarumavavut suliareqqiinerup annerpaap Kalaallit Nunaanni pinissaa kommune suleqatigalugu qularnaarniaqqullugu taamalu suliffissat 240-inut missingersorneqartut amerlanersaat Kalaallit Nunaanni piniassammata. Kommune Kujallip naatsorsuutigaa ingerlatseqatigiiffiup aqutsisui Kujataani illoqarfiit arlaanni najugaqassasut kiisalu ingerlatseqatigiiffiup qullersaqarfia Kujataaniissasoq. Aammattaaq avataaneersut akileraartarnerannut tunngasut kommunip qaqikkusuppai taamaalilluni taakkuttaq allatulli kommunimut akileraartarniassammata.

Inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermissaaq tassani Tanbreezip aatsitassarsiornerata aammalu aatsitassarsiorfiit allat, soorlu Nuup eqqaani Isukasiani, Kuannersuarni kiisalu attaveqaasersuinerami suliat annertuut (Qaqortumi mittarfiliinerup) Kalaallit Nunaata tamarmi kiisalu kujataata inuiaqatigiittut pissarsiaqarnerpaanissaannut sunniuteqarnissaannik misissueqqissaarnerit amigaatigineqarput. Piviusunngortitsinerup pilersarusiornerullu aningaasarsiornikkut, inuussutissarsiornikkut suliffeqarnikkullu aaqquissuussinermut qaqugukkut sunniuteqalernissaannut periarfissanik assigiinngitsunik saqqummiisoqartariaqarpoq inuiaqatigiit pissarsiassaat pingaartumik pisuussutinit uumaatsunit pisussat sapinngisamik annerpaajuniassammata.

5 Aatsitassarsiorfik kommunimi suliffeqarfinikkut ilinniarsimassutsikkullu ineriartornermut aallarnisaatitut

Tanbreezimi sulisut amerlasuut nunaqavissuussappata aatsitassarsioqatigiiffik, namminersorlutik oqartussat aammalu kommunimi oqartussat qanimut suleqatigiittariaqarput. Tamatumunnga atatillugu inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi saqqummiunneqartariaqarpoq sulisussat nunaqavissut Tanbreezip aatsitassarsiorfiani qanoq peqataatinneqarnissaat pillugu assersuutigalugu Ilinniartitaanermut Periusissami kiisalui Suliffissaqartitsiniarnermut Pilersaarummi Naalakkersuisut sunik suliniuteqarniarnersut aammalu suliami tassani Kommune Kujalleq qanoq peqataatinneqarniarnersaq?

Pilersaarutigineqaqqaaraluartutut aqquserniortoqarnissaannut taarsiullugu sulisut aatsitassarsiorfimmiittariaqarnerat pissutigalugu sulisussarsiorneq ajornakusoortussaavoq. Qularutissaanngivippoq aatsitassarsiorfimmi suliffik sulisut piffissami sivisuumi aatsitassarsiorfiup najugaqarfianiiffigisariaqartagaat sulereerluni angerlaratarsinnaqnermiit kajungernannginnerussammat. Najugaqarfioreersut aatsitassarsiorfiullu akornanni aqqusineqartariaqarpoq. Aatsitassarsiorfimmi najugaqartariaqarneq aatsitassarsioqatigiiffimmut aningaasartuutaanerussasoq aamma naatsorsuutigisariaqarpoq tassami angerlarsimaffimmit ilaqtutaniillu avissaarsimaneq aatsitassarsiorfimmi akissarsiat nalinginnaasut saniatigut akilerneqartariaqassammat.

Kommune Kujalliup aamma toqqissisimanartinngilaa angajoqqaat arlaat ataaseq tamarmilluunniit meeqqaminnit sapaatit akunnerini arlalinni avinngarusimasariaqartassammata naak aatsitassarsiorfik najugaqarfinnit annerusunit Qaqortumit Narsamiillu ungasinngitsunnguamiikkaluartoq. Kommune Kujalliup akuersaarsinnaanngilaa sulisunut nunaqavissunut ajornartorsiutit taakku nunaqavissut ikinnerusut aatsitassarsiorfimmi sulinerannut akornutaassappata. Aaqqiissutissiortoqartariaqarpoq piiiaanermut akiliutissat (royalty) aatsitassarsioqatigiiffiup nunaqavissunik sulisoqarumaneranut qanittumik attuumassuteqartussanngorlugit. Tusarniaaneq taanna naareerpat kissaatip taassuma inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermut Kommune Kujalliup ilanngutsikkusuppaa, aamma kujataani sulisussat nunaqavissut aatsitassarsiorfimmi sulinerup iluaqutissartaani takunnissinnaanerannut periarfissat milliartortinneqarnissaat pinngitsoorniarlugu kommune Naalakkersuisunut qanittumik oqaloqatiginnissaaq. Inuiaqatigiinnut Sunniutissanik Naliliinermi sulisut nunaqavissut atorneqarnissaannik oqaaserineqartut pituttuisuunngillat, taamaammat tamakku piiaanissamik akuersissutip isumaqatigiissutigineqarneranni piumasaqaatinut qitiusunut ilaasariaqarput.

Aatsitassarsiorfimmi suliffinni tamani sulisut nunaqavissut siunissami atorneqarnissaat Kommune Kujalliup kissaatigaa. Suliffinni appasinnerpaaginnarni nunaqavissut atorneqassappata tamanna Kommune Kujalliup ilungersunartorujussuurtut isigissavaa. Taamaammat kommunep ilinniartitsinernik (soorlu sulisumik aalajangersimasumik malinnaatitsinikkut) aaqqiissuinissaq piumavaa, taamaalilluni suliffinni tamani nunaqavissut teknikkikkut atorfinnut, aqutsisuaqqanut pisortanullu ilinniartinneqarniassammata. Anguniagarmi tassaavoq aatsitassarsiorfik matoreerpat sulisussat nunaqavissut pigineqalersimassasut Naalakkersuisut Ilinniartitaanermi Periusissiaat aammalu aatsitassarsiorfiullu suleqatigineqarnera aqqutigalugu ullumikkut ilisimasatsinnit qaffasinnerujussuarmik ilinniagaqarsimasut.

Piginnaanngorsaanerit ilinniartitsinerillu aatsitassarsiornermut toqqaannarmik attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit kommune erseqqissumik isumaqarpoq ilinniartitaanernut pikkorissaanernullu Aatsitassarsiornermut Ilinniarfimmit akuerineqarsimanngitsunut Namminersorlutik Oqartussat imaluunniit

Kommune Kujalleq aningaasatigut ikiuussinnaanngitsut. Najukkami pikkorissaanerit amigartumik pitsaassusillit sulisussanut nunaqavissunut ajutoorutaasinnaapput tassami kissaatigineqaraluarpalluunniit aatsitassarsiorfinni allani atorfinissinnaassanngimmata piginnaasamik nunat tamalaat aatsitassarsioqatigiiffiinit allanit akuerineqarsimannginnerat pissutigalugu. Aammattaaq Kommune Kujalliup kissaatigaa tunisassiulernissaq sioqqullugu aatsitassarsiornermut ilinniarfik Kujataani immikkoortortaqaalereersimassasoq.

Aatsitassarsiorfimmi suliffiit saniatigut suliffiit pilersinneqartut suliffissaqartitsinerisa inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi suusupatigineqarnerat pitsaanngilaq. Immaqa ikittuinnartut isigineqarsinnaapput, Kujataanili pissutsit aallaavigalugit sunniutissaat annertupput pingaaruteqaqalutillu. Aammattaaq saniatigut sunniutaasussat tamakku inuussutissarsiutinut aatsitassarsiorfik matuppat sinneruttussanut pingaaruteqartussaaqaat.

6 Aatsitassarsiorfiup kujataani inuussutissarsiornerup ineriartorneranut sunniutissai

Aatsitassarsiorfik ingerlatseqatigiiffinnut allanut suliassanik tunniussuissaaq.

Kommune Kujalliup paasilluarpaa ingerlatseqatigiiffiit tamarmik maani nunbami nalunaarsorsimasut nunaqavissut suliffeqarfiutaannut inatsisitigut naligitinneqarmata. Aammali piviusuuvooq suliffeqarfiit nunaqavissut pigisaasa periarfissaannik pitsanngorsaanissamik inatsisitigut kissaatigineqartumik ajornerulersitsisumik iliuuseqartoqartarmat. Ajornartorsiut taanna qanoq aaqqinneqassanersoq pillugu kommune kujalleq erseqqissunik siunnersuutissaqanngilaq, Namminersorlutilli Oqartussat qinnuigineqarput ajornartorsiut tamanna ilungersunartutut tigoqqullugu aammalu naliliivigeqqullugu "ingerlatseqatigiiffiit nalunaarsuinnakkat" suliffeqarfinnut nunaqavissunut naligiinngitsumik unammillernissaat qanoq pinngitsoorneqassanersoq, taamalu suliffeqarfiit nunatsinneersut aatsitassarsiornermi suliassanik tigooraasinnaanannerannik qularnaarinissamik aatsitassanut inatsimmi politikikkut siunertarineqartumik aserorterinissaa pinngitsoorniarneqassanersoq. Suliffeqarfinni peqataasuni sulinermut misiliiffissat naammattumik amerlassusillit qularnaarneqartariaqarput.

Kommune Kujalliup nalileqquaa ingerlatseqatigiiffiup suliffeqarfiillu taassuma sulisitaasa akornanni suliassat pillugit isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit suliarineqarsimanersut. Tamanna ajornartorsiutaappat siunnersuutigineqarsinnaavoq piiaanissamut akuersissummi erseqqissumik piumasarineqassasoq suliassat pillugit aatsitassarsiorfimmut isumaqatigiissutit nunat allat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutigineqarsinnaassanngitsut.

Aatsitassarsioqatigiiffiup aammalu suliffeqarfiit taassuma sulisitaasa nioqqutissanik sullissinernillu pisisarnerata ammalluinnartumik pinissat Kommune Kujalliup kissaatigaa. Kommunip siunnersuutigaa pisiariniakkat annertussutsimit erseqqinnerusumik taasamit annerusut tamarmik nittartakkani kikkulluunniit takusinnaasaanni piffissaalluarallartillugu saqqummiunneqartassasut. Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq aatsitassarsioqatigiiffiup ukiumut ataasiarluni pisiniarfigisartakkanik nunaqavissunik qanoq atuitigisimanini nalunaarutigisassagai, kiisalu nioqqutissat sullissinerillu qanoq annertutigisut avataaniit pissarsiarineqarsimanersut avataaneersullu suusimanersut.

Nioqqutissanik sullissinernillu avataaniit eqqussuineq killilersimaarniarlugu taamalu nunami maani naleqarnerulersitsineq iluaquserniarlugu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffik ineriartortitsinermik sulialik aqqutigalugu aammalu inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerit allat aqqutigalugit qanoq annertutigisumik suliffeqarfinnik nutaanik pilersitsinermut imaluunniit pioreersunik ineriartortitsinermut tapersersuitigippat? Kommune Kujalliup siunnersuutigeqqissavaa siunertamut tassunga atugassanik aningaasaateqarfivimmik pilersitsisoqassasoq.

Nerisassanik aatsitassarsiorfiup nerisitsisarfianni kiisalu umiarsuarni aatsitassarsiorfiup umiarsualivianut tulattartuni atugassanik pilersuinissaq pillugu aalisartut piniartullu isumaqatigiissusiorfigineqarnissaat Kommune Kujalliup kissaatigaa. Iluaqutissat Sunniutissallu pillugit Isumaqatigiissutit isumaqatigiinniutigineqarneranut atatillugu Kommune Kujalliup kissaatigaa piniartut nunalerisutullu inuussutissarsiornerup ineriartortinneqarnissaanut aningaasaateqarfimmittaaq pilersitsinissaq pillugu kommune Namminersorlutik Oqartussanik qanitik sulleqateqarluni isumaqatiginninniassasoq. Aatsitassarsioqatigiiffiup misissueqqissaarnermini piiaanerminilu nunaminertat ukiuni untritilinni arlalinni piniartunit atorpeqarsimasut nunalerinermilu atorpeqarsimasut suliffigissussaavai, inuussutissarsiortullu tamakku taamaallaat kommunimut akileraarutigut toqqaannangitsumik aatsitassarsiornerniit annerusumik pissarsissusaapput.

7 Kommunimi attaveqaateqarnerup ineriartortinneqarnerani Namminersorlutik Oqartussat, kommunip aatsitassarsioqatigiiffiullu suleqatigiinnerat

Kommune Kujalliup naatsorsuutigaa aatsitassarsiorneq sanaartornermik annerusumik nassataqassasoq aatsitassarsiorfiup taama angissusillup toqqaannangitsumik kingunerisai pissutigalugit. Assersuutigalugu Kommune Kujalliup naatsorsuutigaa najukkani ataasiakkaani illuliortiterneq annerulissasoq, aammalu aatsitassarsiorneq pissutigalugu inuiaqatigiit attaveqarnikkut pilersuinikkullu pisariaqartitaannik allanik pitsanngorsaaneq pisariaqalissasoq. Taamaammat isumaliutiginngitsoortariaqanngilaq aatsitassarsiorfik nunatsinni aatsitassarsiorfinnit assingusunit allanik siulliulluni aallartinneqassagaluarpas Kujataani sanaartornerup piffinnit allanit aalliunneqarnerunissaa. Tamatuma inuiaqatigiinnut sunniutissanik naliliinermi qulaajarneqarnissaa Kommune Kujalliup kissaatigaa Kujataanimimi ukiuni qassiini sanaartornerulerneq pissutigalugu kommunip aningaasartuuteqarnerulersussaa, tassa pisortat sullissiveqarfiinik nutaaliernerit, nutarterinerit alliliinerillu pissutigalugit sanaartornikkut suliaqarpassuit pissutigalugit akit qaffannissaata naatsorsuutigisariaqarnera pissutigalugu.

Inuiaqatigiinnut Sunniutissanik Naliliinermi allassimavoq aatsitassarsioqatigiiffiup eqqagassat aatsitassarsiorfimmik ikuallattarniarlugit pilersaaruteqartoq. Kommune Kujalliup kissaatigaa aatsitassarsioqatigiiffik suleqatigalugu eqqagassat tamakku illoqarfiit ikuallaaviini qanoq ikuallanneqarsinnaanerit aammalu kissap pilersinneqartup najugaqarfinni kiassaanermut atorpeqarsinnaanerit sukumiinerusumik naliliivigineqassasoq.

Kommune Kujalliup erseqqissarusuppaa aatsitassarsiorfimmik piujuartitsinermik ingerlatsiviunngitsoq pingaarutillik tassaa, diesel atorlugu innaallagissiorneq. Nukissiuutit mingutsitsinngitsut aatsitassarsiorfimmik atorpeqarsinnaaneranut periarfissat pillugit paasissutissat sukumiinerusut kommunip kissaatigai. Inuussutissarsiornerikkut suliniutit annertujaat nutaat najukkani pilersinneqarneranni suliffeqarfik

nuna tamakkerlugu nukissiortuusoq aammalu Namminersorlutik Oqartussat ataatsimoorlutik nalilee qatigiittariaqarput najukkani pineqartuni nukissiornikkut pilersaarutiniq allannguissamut tamanna qanoq tunngavissiitiginersoq. Tamatumunnga atatillugu eqqarsaatigineqartariaqarpoq erngup nukinganut aalisakkerivinnut akitiginneqartut assinganik nioqquteqartoqassanersoq isumaliutigineqartariaqarpoq. Tamatuma kingunissi misissoqqissaarneqartariaqarput. Qorlortorsuarmi nukissiorfiup nukimmik aatsitassarsiorfiup pisariaqartitaanik tunniussisinnaanngorlu allineqarnissaa tamatumalu aatsitassarsiorfiup aallartinnerani piareersimanissaa pingaaruteqarpoq.

8 Inunnik sullissivinni suliassat ilungersunarnerulernissaat pillugu isumaliutersuutit piumasaqaatillu – tassani naalagaaffimmi, namminersorlutik oqartussani aammalu kommunimi sullissivinni.

Aatsitassarsiorfiit taama annertussusillit inunnik sullissivinnik ilungersunarnerulersitsisussaapput. Aatsitassarsiorfiup aammalu inunnik sullissiviit akornanni suleqatigiinnerup naatsuinarmik eqqaaneqarsimanera Kommune Kujalliup naammaginngilaa. Kommunip innuttaasunik sullissinerata saniatigut Namminersorlutik Oqartussat soorlu angallannermi (immakkut, silaannakkut aammalu nioqqutissanik ilaasunillu angallassinnermi), peqqinnissaqarfimmi, ilanngaaserinnermi sullissineri kiisalu naalagaaffiup soorlu politeeqarnikkut eqqartuussiveqarnikkullu sullissineri tamatumani attorneqartussaapput.

Naalagaaffiup aammalu Namminersorlutik Oqartussat kujataani innuttaasunik sullissinerat annikitsuinnaasoq Kommune Kujalliup misigereerpaa, sullissinerillut amakku sulii ilungersunarnerulernissaat aatsitassarsiorneq aallartitsinnagu siumut isigineqareertariaqarpoq qanorlu iliuuseqarfigineqareertariaqarluni taamaallilluni kommunimi innuttaasut pisortanit sullinneqarnerat ajorneruleqqunagu.

Kommune Kujalliup paaserusuppaa tuberkulosemut kinguaassiutitigullu nappaatinut taamaallaat misissuisoqartarniarnersoq? Avataaniit suliarortut peqqissutsimik uppersaateqarnissaat sooq piumasarineqassanngila?

9 Avatangiisinut sunniutissat sulinermilu ajutoorsinnaaneq pillugu isumaliutersuutit

Taanna pillugu Teknikkeqarnermut Ataatsimiititaliamit immikkut allakkiaq innersuussutigineqarpoq, naqissuserneqassaarli Kommunalbestyrelsimi ilaasortat aatsitassarsiornermi nioqqutissat sinneri (Foster sømi) toqqorterneqassanngittut kissaatigimassuk taarsiullugulu allamut toqqorterneqarsinnaaneri periarfissiuunneqarnissaat misissorneqassasoq imaluunniit toqqorterneqarnissaannut aaqqiinermik allatut ittumik ujarlertoqassasoq.

10 Kommunimi innuttaasunut paasinartumik pitsaasumillu attaveqartarnissamik piumasaqaat.

Kommune Kujalliup kissaatigaa paasissutissat taaneqartut ilaatigut atorlugit suliariniagaq tamarmiisoq kommunimi innuttaasunut inuussutissarsiutinillu ingerlataqartunut paasisarnerulersinneqassasoq.

Tamanna kommunip, aatsitassarsioqatigiiffiup aammalu Namminersorlutik Oqartussani oqartussa qarfiit ataatsimoorlutik pisussaaffigaat. Paasiuminarnerulersitsinikkut pitsaanerusumillu attaveqarnikkut aporaannissamut periarfissat millisarneqassapput tamannalu kikkunnut attuumassuteqartunut tamanut iluaqutaassalluni.

Inooqatigiinnikkut kulturikkullu pissutsit suliniutillu ingerlatseqatigiiffiup peqataaffigissallugit pilersitseqataaffigissallugillu takorluugaasa sukumiinerusumik nassuiarneqarnissaat kommunip amigaatigaa.

Tamanut ammasumik ataatsimiititsisoqartillugu isorineqartarsimavoq, nalunaarusiat teknikkimut tunngasut arlallit VSB VVM-llu suliarineqarnerinit tunngaviusut tusarniaanermut ilanngunneqarsimannginneri. Taakku nalunaarusiat teknikkimut tunngasut tusarniaanerop naanerata kinguinngua aatsaat avammut saqqummiunneqarput. Tamanna tunngavigalugu Kommune Kujalleq, pisariaqartinneqassappat, tusarniaanerop killingitinneqarnerata kingorna apeqqutinik allanik oqaaseqaatinillu nalunaarusiamut nassiussissaaq.

Høringssvar – Kommune Kujalleq

1 Indhold

1	INDHOLD	1
2	KOMMUNE KUJALLEQ'S KOMMENTARER VEDRØRENDE PLANLÆGNINGSPROCESSEN	1
3	RÅSTOFAKTIVITETERS BIDRAG TIL KOMMUNE KUJALLEQ'S OVERORDNEDE MÅL.....	2
4	LOKALØKONOMISKE VIRKNINGER AF MINEN	3
5	MINEPROJEKTETS SOM KATALYSATOR FOR UDVIKLING AF KOMMUNENS ARBEJDSMARKED OG BEFOLKNINGENS UDDANNELSESNIVEAU	4
6	MINEPROJEKTETS BIDRAG TIL UDVIKLINGEN AF DET LOKALE ERHVERVSLIV	5
7	MULIGHED FOR SAMSPIL MELLEM SELVSTYRE, KOMMUNE OG MINESELSKAB FOR UDVIKLING AF KOMMUNENS INFRASTRUKTUR.....	6
8	OVERVEJELSER OG KRAV OMKRING RISIKO FOR PRES PÅ DEN OFFENTLIGE SERVICE – STATEN, SELVSTYRET OG KOMMUNEN	7
9	OVERVEJELSER OG KRAV OMKRING RISIKO FOR MILJØMÆSSIGE PÅVIRKNINGER OG ARBEJDSKADER.	7
10	KRAV OM GENNEMSKUELIG OG EFFEKTIV KOMMUNIKATION MED KOMMUNENS BORGERE.	7

2 Kommune Kujalleq's kommentarer vedrørende planlægningsprocessen

Det er Kommune Kujalleq's opfattelse, at det for såvel råstofsektoren som lokalsamfundet er vigtigt, at der inden en udnyttelsestilladelse er gennemført en effektiv kommunikationsproces med lokalsamfundets borgere, det lokale erhvervsliv og de kommune myndigheder. Alle parter må acceptere, at kommunikationsprocessen giver anledning til dannelse af meninger og kritik. Det er kommunens mål, at forbedre kommunikationsprocessen over for alle borgere.

Kommune Kujalleq vil udtrykke tilfreds med, at Grønlands Selvstyre overvejer at forbedre guidelines for udarbejdelse af Vurdering af Samfundsmæssige Bæredygtighed. Disse forbedringer bør ske i åbenhed og i tæt samarbejde med alle relevante parter. Kommune Kujalleq ønsker aktivt at deltage i dette arbejde.

Det er Kommune Kujalleq's opfattelse, at VSB-rapporter for råstofprojekter har udviklet sig til i en vis grad at legitimere "at så har vi da gjort noget" og ikke en proces, hvor alle sejl bliver sat for at få alle fælles potentialer for udvikling af projektet og konfliktmuligheder af enhver karakter belyst. Grønlands Selvstyre bør i den sammenhæng overveje at kræve certificering af de konsulenter, der gennemfører VSB-processer og dermed bl.a. sikre, at det er konsulenter, der har et indgående kendskab til grønlandske samfundsøkonomiske forhold.

Den fremlagte VSB belyser ikke i tilstrækkeligt grad en lang række aspekter af muligheder for samspil mellem lokalsamfund om mineaktivitet. Dette høringssvar forsøger at belyse disse mangler.

3 Råstofaktiviteters bidrag til Kommune Kujalleq's overordnede mål

Det er Kommune Kujalleq's opfattelse, at Tanbreez mineprojektet sammen med andre råstofprojekter i kommunen kan få afgørende betydning for ikke blot Sydgrønland, men hele Grønlands udvikling. Med denne høringsproces af Vurdering af den samfundsmæssige bæredygtighed (VSB) og Vurdering og virkninger på miljøet (VVM) forventer Kommune Kujalleq, at forhandlinger og kommunikation med lokalsamfundet i øvrigt går ind i en mere intensiv fase.

Kommune Kujalleq forbereder i denne sammenhæng en mere detaljeret planlægningsproces, hvor alle samfundsaspekter skal vurderes i forhold til at skabe det bedst mulige samspil mellem lokalsamfund og mineaktivitet.

Kommune Kujalleq oplever i disse år en tilbagegang i *befolkningsudviklingen* i kommunen. Nye vækster-hverv vil sammen med en mere ligelig offentlig lokaliseringspolitik være en afgørende forudsætning for igen at skabe befolkningsmæssig vækst i lokalområdet.

I modsætning til mange andre erhvervsaktiviteter er forudsætningerne for en bæredygtig udnyttelse af ikke-fornybare ressourcer at sikre, at det samlede resultat af råstofprojekter efterlader lokalområdet i en positiv position, hvor den økonomiske vækst fortsætter på trods af ophøret af råstofaktiviteten. Hermed opfylder råstofprojektet også begge aspekter i begrebet bæredygtighed, som det er defineret af Brundtland-rapporten: Ikke kun det eksisterende, nuværende behov for udvikling, men også det fremtidige grundlag for udvikling.¹

Dette er først og fremmest Kommune Kujalleq's ansvar at skabe de nødvendige rammer for at udnytte det potentiale for vækst og udvikling, der ligger i råstofprojekterne, herunder Tanbreez mine projektet, men det kan kun lykkes, hvis mineselskabet og Grønlands Selvstyre også understøtter dette succeskriterium.

Råstofprojekterne, hvoraf Tanbreez-projektet er det mest fremskredne et af de største, forventes at ville være af en sådan størrelsesorden, at dets aktiviteter skal danne grundlag for en *erhvervsudvikling* i lokalområdet, der over tid kan skabe fuld beskæftigelse for kommunens borgere i arbejdsdygtig alder. Det drejer sig ikke kun om at skabe fornyet vækst i det eksisterende erhvervsliv i kommunen, men også i at skabe grundlag for nye virksomheder på områder, der også efter ophør af mineprojektet, vil fortsætte med at skabe beskæftigelse i lokalsamfundene i Kommune Kujalleq.

¹ Brundtland-rapporten vedr. definition af bæredygtig udvikling: "I sidste ende er bæredygtig udvikling dog ikke nogen endegyldig tilstand af harmoni, men snarere en ændringsproces hvor udnyttelsen af ressourcerne, styringen af investeringerne, retningen for den teknologiske udvikling og institutionelle ændringer kommer i overensstemmelse med fremtidige såvel som nutidige behov."

Kommune Kujalleq ser frem til i samarbejde med relevante udviklingsselskaber i Selvstyret og ikke mindst i samarbejde med råstofselskaberne og dets underleverandører at skabe rammerne for, at det lokale erhvervsliv sættes i stand til optimalt at udnytte de kommende råstofaktiviteter. Herunder mener Kommune Kujalleq, at der bør oprettes en udviklingspulje, som understøtter denne målsætning.

Målet for udviklingen af *arbejdsmarkedet* i Kommune Kujalleq er at skabe rammer for den højest mulige aflønning af den lokale arbejdskraft ved at forøge produktiviteten ved at forøge befolkningens *uddannelsesniveau* og ved at skabe fuld beskæftigelse. Fuld beskæftigelse og forøgelse af befolkningens uddannelsesniveau er afgørende for udviklingen af lokalsamfundene. Der ønskes derfor fuld fokus på, hvordan fremtidige mineprojekter kan bidrage til, at vi inden for en overskuelig fremtid opnår disse mål.

En væsentlig rammebetingelse for lokalsamfundenes udvikling er *infrastruktur*, herunder *energiforsyning*. Råstofprojekter har stor betydning for, hvordan infrastrukturen i fremtiden kan videreudvikles. Dette gælder såvel passagerer med lufttransport, transport via søtransport, potentialet for etablering af vejanlæg til og fra mineanlæg samt energiforsyning og affaldsbehandling til mine- og forarbejdningsanlæg. Kommune Kujalleq ønsker at disse muligheder belyses yderligere og gøres til genstand for forhandling mellem Selvstyret og mineselskabet, inden udnyttelsestilladelse gives. Fra kommunens side har vi en meget stor interesse i at skabe en fast vejforbindelse mellem minen og Qaqortoq, gerne i forbindelse med at der etableres en lufthavn sidstnævnte sted.

4 Lokaløkonomiske virkninger af minen

En væsentlig tvivl forbundet med råstofprojekter er, hvorvidt råstofselskaber får langt mere ud af råstofaftalerne, end det grønlandske samfund får. Det er derfor vigtigt, at disse informationer videreformidles på en måde, så alle har tillid til, at aftalen er en fordel for begge parter. De fleste er velinformeret om, at store investeringer giver anledning til stor risiko for investorer. Der er samtidigt tale om investeringer i en størrelsesorden, som Grønland ikke selv kan gennemføre. Endelig er der i råstofprojekter en betydelig træghed i den måde, hvorpå projektet tjener investeringerne hjem igen. Hvis disse forhold er vel belyst, kan alle interessenter, se, at investorerne skal kunne tjene betydeligt på et råstofprojekt, hvis det skal være attraktivt for dem. For Grønland er det samtidigt vigtigt, at samfundsprovenuet ved råstofaktiviteten har en størrelsesorden, der er acceptabel i forhold til det samfundsprovenu, som andre lande får ind på en lignende aktivitet.

Ovenstående beregninger er ikke medtaget i høringsmaterialet. Det finder Kommune Kujalleq problematisk, fordi erfaringerne jo viser, at det er vigtig viden som grundlag for lokalsamfundets vurdering af, om det er en fornuftig aftale, der er ved at blive indgået. Kommune Kujalleq skal påvise denne mangel ved denne Vurdering af den samfundsmæssige bæredygtighed for Tanbreez-projektet.

En belysning af disse forhold kræver, at der er oplysninger om verdensmarkedspriser for de metaller, der indgår i eudialyt, samt hvordan prisen for disse metaller forventes at udvikle sig fremover.

Det fremgår, at der i forbindelse med udarbejdelse af lønsomhedsstudie har været konkrete forhandlinger mellem Råstofstyrelsen og mineselskabet om placering af forarbejdningsanlæg uden for Grønland. Kommune Kujalleq ønsker fuldstændig gennemsigtighed i dette spørgsmål, hvorfor spørgsmålet bør indgå velbelyst i denne VSB. Kommune Kujalleq finder netop dette spørgsmål af vital betydning for, hvorvidt der

skabes samfundsmæssig bæredygtighed i forbindelse med anvendelsen af denne ikke fornybare ressource i vores lokalområde. Fra kommunens side er vi ikke tilhænger af en løsning, hvor hovedparten af arbejdspladser og indtægter ligges udenfor landet. Det er ikke acceptabelt. Vi skal i denne forbindelse kraftigt opfordre selvstyret til i samarbejde med kommunen at sikre at så meget forarbejdning som overhovedet muligt foretages i Grønland og dermed at så mange arbejdspladser som overhovedet muligt ud at de 240 skitserede, foretages i Grønland. Kommune Kujalleq forudsætter at selskabets ledelse får bopæl i en af de sydgrønlandske byer samt at selskabets hovedsæde placeres i Sydgrønland.

Denne VSB mangler også en konkret analyse af, hvordan samspillet mellem Tanbreez mineprojektet og andre råstofprojekter, f.eks. Isua-projektet ved Nuuk, Kvanefjeld-mineprojektet samt eksisterende planer for større infrastrukturbyggerier (Qaqortoq Lufthavn) vil få betydning for opnåelse af det højest mulige samfundsprovenu i Grønland som helhed og i lokalområdet. Der bør opstilles forskellige scenarier for, hvordan realiseringen og planlægningen får betydning for den reaktionstid, som vi har for tilrettelæggelse af økonomi-, erhverv- og arbejdsmarkedsforhold, således at samfundsprovenuet af især de ikke-fornybare naturressourcer bliver så højt som muligt.

5 Mineprojektets som katalysator for udvikling af kommunens arbejdsmarked og befolkningens uddannelsesniveau

Opnåelsen af en høj andel af lokal arbejdskraft i Tanbreez mineprojektet vil kræve et tæt samarbejde mellem mineselskabet, selvstyret og de kommunale myndigheder. I den sammenhæng bør VSB'en belyse, hvilke initiativer Naalakkersuisut vil igangsætte inden for f.eks. Uddannelsesstrategien samt Beskæftigelsesplanen for at understøtte integrationen af grønlandsk arbejdskraft i Tanbreez mineprojektet, og hvordan forventes Kommune Kujalleq inddraget i dette arbejde?

Rekruttering vanskeliggøres af, at arbejdskraft skal opholde sig i minen, i stedet for, at der som oprindeligt planlagt etableres vejanlæg. Der er ingen tvivl om, at et minejob, hvor de ansatte skal opholde sig i længere perioder i minelejr, ikke er så attraktiv, som hvis arbejdskraften kan tage hjem efter overstået arbejde. Der bør indgå en vejforbindelse mellem bosætninger og minelejr. Dette må endvidere forventes at give større lønomkostninger for mineselskabet, idet fravær fra hjem og familie skal honoreres ud over den normale løn for arbejdet i minen.

Kommune Kujalleq finder det også bekymrende, at en eller måske to forældre skal være borte fra deres børn i uger, selv om minen kun er lokaliseret i kort afstand fra kommunens større bosætninger Qaqortoq og Narsaq. Kommune Kujalleq kan ikke acceptere, at disse problemer for den lokale arbejdskraft vil betyde færre lokale i mineprojektet. Der skal findes en løsning, hvor royalty kobles tæt sammen med mineselskabets ønske om at anvende lokal arbejdskraft. Dette ønsker Kommune Kujalleq at få indført i VSB'en efter denne høringsproces, og kommunen vil gå i direkte dialog med Naalakkersuisut for at undgå en udhuling af mulighederne for, at lokal arbejdskraft kan se fordel i at lade sig ansætte i mineprojektet. De eksisterende formuleringer vedr. anvendelse af lokal arbejdskraft i minen er ikke bindende i denne VSB, hvorfor det må indgå som et centralt krav i forbindelse med indgåelsen af udnyttelsestilladelsen.

Kommune Kujalleq ønsker på sigt lokal arbejdskraft ind på alle niveauer i minedriften. Kommunen finder det alvorligt, hvis grønlandsk arbejdskraft udelukkende skal anvendes på laveste trin i hierarkiet. Derfor vil kommunen have etableret uddannelsesordninger (f.eks. føl-ordninger), hvor der på alle niveauer gennem-

føres opkvalificering af lokal arbejdskraft til tekniske stillinger, mellemliderstilling og stillinger på chef-niveau. Perspektivet er jo, at lokalområdet efter minelukning skal stå med en lokal arbejdsstyrke, der via Naalakkersuit's Uddannelsesstrategi og samarbejdet med mineselskabet vil have et langt højere uddannelsesniveau, end det vi kender i dag.

For alle opkvalificerings- og uddannelsesaktiviteter, der er direkte relateret til råstofaktiviteten, er det kommunens klare opfattelse, at hverken Grønlands Selvstyre eller Kommune Kujalleq kan bidrage økonomisk til uddannelse og kursusvirksomhed, der ikke er godkendt og certificeret af Råstofskolen. Lokale kurser, der ikke har de nødvendige standarder, vil være en risiko for lokal arbejdskraft, fordi de, hvis ønsket, ikke umiddelbart kan få ansættelse i andre mineaktiviteter, fordi deres kvalifikationer ikke kan godkendes af andre internationale mineselskaber. Endvidere ønsker Kommune Kujalleq at råstofskolen allerede forud for påbegyndelsen af produktionen, etablerer en afdeling i Sydgrønland.

Det virker uhensigtsmæssigt, at VSB'en som udgangspunkt nedvurderer den beskæftigelse, der er forbundet med multiplikatorvirkningen af mineprojektet. De er muligvis små, men i sydgrønlandsk målestok store og meget vigtige. Samtidigt er disse multiplikatorvirkninger meget vigtige for især de erhvervsgrene, der vil være tilbage, når mineaktiviteten ophører.

6 Mineprojektets bidrag til udviklingen af det lokale erhvervsliv

Mineselskabet vil outsource opgaver til andre selskaber.

Kommune Kujalleq erkender, at lovgivningen fastsætter, at alle selskaber, der er registreret og som har hjemsted her i landet er ligestillet med grønlandske virksomheder. Men det er samtidigt en kendsgerning, at der aktivt gennemføres tiltag, der underminerer lovgivningens ønske om at fremme grønlandske selskabers muligheder. Kommunen har ikke konkrete forslag til, hvordan dette skal løses, men anmoder Grønlands Selvstyre til at tage problemstillingen alvorligt og vurdere, hvordan det undgås, at "postkasse-lignende selskaber" udkonkurrerer de lokale virksomheder på ulige konkurrencevilkår og dermed underminerer råstoflovens politiske intentioner om at sikre grønlandske virksomheders adgang til opgaver i råstofsektoren. Der skal sikres det fornødne antal praktikpladser hos involverede firmaer.

Kommune Kujalleq ønsker vurderet, hvorvidt kontrakter mellem mineselskabet og dets underleverandører er udarbejdet med udgangspunkt i grønlandsk lovgivning. Hvis der er et problem, kan det foreslås, at der i udnyttelsestilladelsen konkret kræves, at kontrakter i forbindelse med mineprojektet ikke kan være underlagt andre landes lovgivning.

Kommune Kujalleq ønsker fuld gennemsigtelighed vedrørende mineselskabet og dets underleverandørers køb af varer og tjenesteydelser. Kommunen foreslår, at alle ordrer over en bestemt størrelse i god tid annonceres på en offentlig tilgængelig hjemmeside. Samtidigt foreslås det, at mineselskabet en gang årligt offentligt opgør, i hvilken udstrækning, det har anvendt lokale leverandører, samt hvor stor importen af varer og tjenesteydelser har været, herunder hvad importen har omfattet.

I hvilken udstrækning vil Grønlands Selvstyre via erhvervsudviklingsselskab og øvrige erhvervsudviklingstiltag understøtte nyetablering eller udvikling af eksisterende virksomheder i lokalområdet for at dæmpe

import af varer og tjenesteydelser til fordel for forøget værditilvækst her i landet? Kommune Kujalleq vil igen foreslå, at der etableres en decideret pulje til dette formål.

Kommune Kujalleq ønsker etableret en kontrakt med lokale fiskere og fangere om leverance af råvarer til minelejlren til anvendelse i kantinen samt til de skibe, der anløber minelejlrens havn. I forbindelse med forhandling af IBA foreslår Kommune Kujalleq, at kommunen i tæt samarbejde med Grønlands Selvstyre forhandler muligheder om også at etablere en udviklingsfond til fanger- og landbrugserhvervet. Mineselskabers efterforsknings- og udnyttelsesaktiviteter lægger beslag på arealer, der i flere århundreder har været anvendt af lokale fangere og til landbrug, og netop disse grupper af selverhvervende vil kun indirekte via skatteindtægter til kommunen få større fordel af råstofaktiviteterne.

7 Mulighed for samspil mellem Selvstyre, kommune og mineselskab for udvikling af kommunens Infrastruktur

Kommune Kujalleq forventer, at mineaktiviteten nødvendigvis vil forårsage væsentlige større bygge- og anlægsaktiviteter som resultat af indirekte og inducerede virkninger af anlæggelsen og driften af en mine af denne størrelsesorden. F.eks. forventer Kommune Kujalleq, at boligbyggeriet i lokalsamfundene vil stige, og mineprojektet vil også nødvendiggøre en forbedring og effektivisering af andre infrastrukturforhold. Derfor er det relevant at overveje, at der bør ske en prioritering af bygge- og anlægsaktivitet i Sydgrønland frem for andre steder i landet, hvis mineprojektet opstartes før tilsvarende mineaktiviteter andre steder i landet. Kommune Kujalleq ønsker dette belyst i VSB, fordi en forøget bygge- og anlægsaktivitet i Sydgrønland i en længere årrække vil betyde betydelige ekstraomkostninger for kommunen, fordi den nødvendige nybygning, renovering og udvidelse af lokale, offentlige institutioner kan forventes at blive betydeligt dyrere på grund af overophedning af bygge- og anlægssektoren.

Af VSB fremgår, at mineselskabet planlægger at brænde fast affald på et forbrændingsanlæg i mineområdet. Kommune Kujalleq ønsker i samarbejde med mineselskabet at gennemføre en nærmere vurdering af, hvordan det faste affald kan behandles på lokale forbrændingsanlæg, og hvor spildvarme kan udnyttes til energi i en eller flere bosætninger.

Kommune Kujalleq ønsker at præcisere, at et væsentligt ikke bæredygtigt aspekt af mineaktiviteten er anvendelse af energi fra dieselolie. Kommunen ønsker yderligere oplysninger om muligheden for at anvende vedvarende energi i mineprojektet. I forbindelse med etablering af relativt store nye erhvervsaktiviteter i et lokalområde bør det landsdækkende energiselskab og Grønlands Selvstyre indgå i en vurdering af, hvorvidt dette giver grundlag for ændring af gældende planlægning på energiområdet i lokalområderne, der berøres. Det bør i denne forbindelse overvejes at sælge vandkraftenergi på samme prisniveau som til fiskeindustrien. Konsekvenserne heraf bør analyseres. Der er essentielt at vandkraftanlægget i Qorlortorsuaq udbygges så det kan sikre den energiforsyning som minen efterspørger og indenfor en tidsfase, der gør at udbygningen kan være klar ved ibrugtagningen af minen.

8 Overvejelser og krav omkring risiko for pres på den offentlige service – staten, selvstyret og kommunen

Råstofprojekter af denne størrelsesorden vil forøge presset på den offentlige service. Kommune Kujalleq er ikke tilfreds med den summariske redegørelse for samspillet mellem mineaktiviteterne og den lokale offentlige service. Dette gælder foruden kommunen service over for borgerne, som Grønlands Selvstyres service inden for f.eks. transportsektoren (sø- og lufttrafik og både gods og passagertrafik), sundhedssektoren, toldfunktioner og også Statens service inden for varetagelse af funktioner som politi og domstol.

Kommune Kujalleq oplever allerede en relativ lav service for borgerne på de serviceydelser som Staten og Grønlands Selvstyre varetager i lokalområdet, og et yderligere pres på denne service skal være forudset og imødegået, inden mineaktiviteterne igangsættes, således at den offentlige service for kommunens borgere ikke yderligere forringes.

Kommune Kujalleq ønsker oplyst, hvorfor der kun vil blive gennemført check af tuberkulose og kønssygdomme? Hvorfor stilles der ikke krav om egentlige sundhedsattester for udefrakommende arbejdskraft?

9 Overvejelser og krav omkring risiko for miljømæssige påvirkninger og arbejdsskader.

Der henvises til separat notat fra teknisk udvalg om dette forhold, men det skal samtidigt understreges at det er kommunalbestyrelsens ønske at man i stedet for deponering af tailings i Foster sø i stedet undersøger mulighederne for alternative anvendelsesmuligheder eller alternative deponeringsmuligheder.

10 Krav om gennemskelig og effektiv kommunikation med kommunens borgere.

Kommune Kujalleq ønsker, at det samlede projekt via bl.a. ovennævnte oplysninger gøres mere gennemseligt for kommunens borgere og erhvervsliv. Det er en fælles forpligtelse for kommunen, mineselskabet og myndighederne i Grønlands Selvstyre. Resultatet af større gennemskelighed og en mere effektiv kommunikation vil mindske konfliktmulighederne og dermed være til fordel for alle parter.

Kommunen mangler en uddybende beskrivelse af de socio-kulturelle forhold og tiltag selskabet forestiller sig at skulle deltage i og være med til at skabe.

På offentlige møder har det været kritiseret, at en række tekniske rapporter, der ligger til grund for udarbejdelsen af VSB og VVM, ikke har været en del af høringsmaterialet. Disse tekniske rapporter er først umiddelbart før høringsfristens udløb blevet offentliggjort. På denne baggrund vil Kommune Kujalleq, hvis det findes nødvendigt, efter høringsfristen fremsende yderligere spørgsmål og kommentarer til dette materiale.